

## Rešpektovanie života – výzva a poslanie pre ľudstvo v treťom tisícročí René Balák

Problematika rešpektovania nedotknuteľnosti a svätosti ľudského života je v treťom tisícročí primárnou výzvou a poslaním bytostného charakteru, v ktorom nejde o presadzovanie vlastného postoja alebo vedeckého názoru v pluralistickom názorovom prostredí. Impostácia problému spočíva v slobodnom a zodpovednom postoji ľudskej bytosti voči sebe samej vo sfére *mysterium vitae*, pričom sa proporcionálne argumentuje dosiahnutým vedeckým poznaním vo sférach *ratio et fidei*, komplexne aplikujúc v praxi všetko čo vyjadruje úctu voči *donum vitae*.

História a prítomnosť ako *signa temporis* a výzva k angažovanosti

Naformulovaná fundamentálna problematika kontinuálne vyvoláva otázku prečo je bytostná a bezpodmienečná úcta voči životu prioritnou výzvou a poslaním pre celé ľudstvo v treťom miléniu, teda ako ju možno zdôvodniť? Reflexia histórie, obsahujúcej enormné množstvo exemplárnych skúseností ľudstva s prejavmi neúcty a pohrdaním ľudským životom, je pre ľudstvo tretieho tisícročia jedinečnou možnosťou vyvarovať sa omylov, ktorých sa dopustilo ľudstvo. Avšak analýza prítomného okamihu či dnešnej éry, v ktorej ľudstvo o sebe s určitou dávkou odvahy a pýchy vyhlasuje aké je humanistické, demokratické, vyspelé a rešpektujúce ľudské práva, nedáva žiadny dôvod pre spokojnosť.

Ba naopak, zdá sa že dráma ľudského života a smrti vrcholí, pričom kultúra smrti v mnohých oblastiach dominuje nad kultúrou života, čo v treťom miléniu vzhľadom na dosiahnutú technologickú úroveň, a z nej vyplývajúcu moc jednotlivcov či skupín rôzneho charakteru, implikuje fundamentálny problém. Týmto problémom je kontinuálna a ďalšia existencia človeka a jeho schopnosť prežiť v rámci svojej jedinečnej dôstojnosti a prirodzenosti.

Práve dnešná situácia a postoj človeka k daru života vyvoláva strach, lebo možno reflektovať „...stále početnejšie a závažnejšie ohrozenia života ľudí a celých národov, najmä života slabých a bezbranných“<sup>1</sup>. Toto vyjadrenie pápeža, obsahujúce v sebe nepredstaviteľné hrôzy, ktorých sa dopúšťa časť ľudstva na iných ľuďoch, je na prvý pohľad akosi neosobné a príliš radikálne, pretože sa zdanlivo explicitne nedotýka európskej civilizácie a vyspelej priemyselnej spoločnosti.

Napriek tomu možno rozhodne opätovne povedať, že „všetko, čo je proti samému životu, ako vražda každého druhu, genocída, potrat, eutanázia, ako aj samovražda; všetko čo porušuje celistvosť ľudskej osoby, ako okypťovanie, fyzické alebo duševné trýznenie, snaha znásilniť človeka v jeho vnútri; všetko čo uráža ľudskú dôstojnosť, ako sú neľudské životné podmienky, svojvoľné väznenia, deportácie, otroctvo, prostitúcia, obchod so ženami a s mladistvými a tiež potupné pracovné podmienky, v ktorých sa s pracujúcimi zaobchádza ako s obyčajnými nástrojmi zisku, a nie ako so slobodnými a zodpovednými osobami: všetky tieto a im podobné veci sú naozaj hanebné; niečia civilizáciu, pričom viac poškvŕňujú tých, ktorí ich páchajú, než tých, ktorí týmto bezprávím trpia, a ťažko urážajú Stvoriteľa“<sup>2</sup>.

V súčasnosti je najväčším ľudským, teologicko-morálnym, filozofickým, spoločenským, ekonomickým, a politickým problémom ľudstva ničím neospravedliteľná neúcta voči *donum vitae* a tým voči *persona humana*, prejavujúca sa v obludných praktikách tých, ktorí majú militárnu, technologickú, ekonomickú, politickú a mediálnu dominanciu, umožňujúcu manipulovanie, ovládnutie a nezdôvodniteľné disponovanie s inštrumentalizovaným človekom i s jeho životom.

<sup>1</sup> Por. Ján Pavol II. *Evangelium vitae*. 3.

<sup>2</sup> Por. Druhý vatikánsky koncil. *Gaudium et spes*. 27.

Nové *signa temporis* sú svedectvom, že javy, ako programový *holocaust* európskych či niektorých mimoeurópskych národov, v súčasnosti realizovaný prostredníctvom antinatalistických programov<sup>3</sup>, propagujúcich proabortívnu a antikoncepčnú mentalitu, podporovaný kreáciou sociálno-ekonomických podmienok a vzťahov neumožňujúcich darovanie nového života, nie sú históriou ale prežívanou prítomnosťou dneška.

V rámci programov na kontrolu pôrodnosti, ktoré sa formou nátlaku a často i vydierania aplikujú (nielen) v krajinách tretieho sveta, jestvujú prieskumné komisie a poradenské služby, ktoré analyzujú situáciu v týchto krajinách a ovplyvňujú mentalitu obyvateľstva vo vzťahu k ich základným potrebám a životným postojom. Tieto plánovacie programy realizujú viac ako len nenaplnené potreby obyvateľstva, ony v skutočnosti túto umelo vytvárajú<sup>4</sup>, čím alienujú pôvodnú identitu obyvateľstva, oberajúc ho o možnosť slobodného rozvoja.

Dokonca možno konštatovať, že s novými perspektívami vedeckého a technického pokroku sa objavujú nové formy útokov na dôstojnosť človeka a zároveň a utvára spoločenská, politická, ekonomická a kultúrna situácia, v ktorej prečiny proti životu nadobúdajú dosiaľ nepoznaný a podležší aspekt, pričom sa postupne legalizujú<sup>5</sup>.

V rámci legalizácie útokov proti životu vo svete sa takticky novelizáciou právnych noriem rafinovane prezentuje nespochybniteľná zásada úcty voči životu a následne sa kontinuálne vymenúvajú špecifické podmienky a okolnosti, ktoré keď nastanú, sú dôvodom prečo nie je potrebné danú nespochybniteľnú zásadu rešpektovať<sup>6</sup>, čo potvrdzuje i dnešná prax. Práve povrchnosť a nedôslednosť (i) kresťanov spôsobuje, že ľudstvo si príliš často neuvedomuje podstatný logický rozpor takéhoto postupu, ktorý býva zdôvodňovaný zložitými, chúlolistivými, chorobnými a tragickými prípadmi, ktorým sa chce paradoxne zabrániť cestou ataku namierenému proti dôstojnosti ľudskej osoby a jej životu.

Rozmáhajúci právny pozitivizmus nemôže zacloniť pravdu o absolútnej nedotknuteľnosti ľudskeho života v rodine, ktorú opätovne pápež prezentuje, keď poukazuje na stav v spoločnosti a postoje kresťanov, ktorí sa síce nazývajú kresťanmi, ale neuvedomujú si v plnosti svoju slobodu spojenú so zodpovednosťou a stále ešte nevedia, čo chcú a prečo to chcú; preto vlastne pápež vyzýva k formácii pravdivej slobody v rodine a tým k úcte k daru života<sup>7</sup>.

Jedným zo *signa temporis* je pokus človeka o absolútnu autonómiu a nezávislosť, inšpirovaný slovami „Nie nezomriete (..) otvorí sa vám oči (...) budete ako Boh (...) budete poznať dobro a zlo.“ (Por. Gn 3, 5). Avšak nie je novým fenoménom v histórii spásy, lebo človek v celej histórii nielen že chce byť autonómny, on sa dnes stavia proti Bohu a proti sebe samému – proti svojmu vlastnému životu prostredníctvom najmodernejších technológií a krokov vo všetkých oblastiach života, pričom si súčasne legalizuje zvrátenosť útokov na život.

Pokračujúca dehumanizácia ľudskeho života nachádza oporu nielen vo sfére právnej ale i technologickej a práve technologizácia počiatku<sup>8</sup> i konca<sup>9</sup> ľudskeho života je paradoxne príčinou dehumanizácie, hoci človek práve v mene ideálov humanizmu a racionalizmu pozdvihol progres na piedestál konečného cieľa a zmyslu života ľudskej osoby.

Aby človek mohol filozoficky a eticky zdôvodniť tieto postoje, neustále zdôrazňuje tézy, ktoré hlásajú, že príslušnosť živej bytosti k druhu *homo sapiens* nie je fundamentom pre priznanie jej práva na život<sup>10</sup>, a teda, že sú právne i eticky dovolené rôzne formy útoku na

<sup>3</sup> Por. Ján Pavol II. *Evangelium vitae*. 16.

<sup>4</sup> Por. R. Whelan. *Choices in Childbearing*. London 1992 s. 39.

<sup>5</sup> Por. Ján Pavol II. *Evangelium vitae*. 4.

<sup>6</sup> Por. M. Schooyans. *L'Enjeu politique de l'avortement*. Paris 1991 s. 48 a nasl.

<sup>7</sup> Por. Ján Pavol II. *Omelia di Giovanni Paolo II*, Banská Bystrica, Venerde, 12 settembre 2003 nr.3.

<sup>8</sup> Por. Ján Pavol II. *Evangelium vitae*. 14

<sup>9</sup> Por. Ján Pavol II. *Evangelium vitae*. 15

<sup>10</sup> Por. P. Singer. *Praktische Ethik*. Stuttgart 1994 s. 76 a nasl.

ľudský život. Tak ako aj v minulosti i dnes človek používa rôzne ideológie na ospravedlnenie a zamaskovanie najukrutnejších priestupkov proti osobe (...), keď sú v hre fundamentálne hodnoty, ako život, sloboda a pokoj<sup>11</sup>.

V treťom tisícročí je viac ako inokedy potrebné vedieť, že útoky proti životu v ich rozličnosti nie sú zločinom, zasluhujúcim si postih preto, že tieto útoky namierené proti životu tak kvalifikuje právna norma, ale že právna norma ich penalizuje z dôvodu ich ohavného charakteru<sup>12</sup>. Platnosť tejto etickej normy nezmení ani reálny fakt, že zvrátenosť mocných a vyspelých krajín dosahuje zenit práve v tom, že tieto krajiny „považujú potrat za právo a preto ho chcú legalizovať, čiže zločin sa vyhlasuje za právo“<sup>13</sup>.

V spoločnosti však dominuje klíma neistoty, tendencia umenšovať zodpovednosť konkrétnych osôb, expanzia antisolidaristickej kultúry, naberajúcej znaky autentickej kultúry smrti, vzniká sprisahanie proti životu, majúce globálny rozmer<sup>14</sup>. Nemožno opomenúť tendencie smerujúce k zníženiu úrovne ľudskeho života na úroveň s každou inou formou biologického života, podmieňujúc hodnotu ľudskeho života jeho prínosom pre rozvoj, negujúc tak osobný charakter ľudskeho bytia, ako aj odlišnosť ľudskej prirodzenosti od iných stvorení<sup>15</sup>. Táto devalvácia ľudskeho života je zrejma pri aplikovaní procedurálneho decizionizmu, segregáčne rozhodujúcemu na základe eugenických kritérií kvality a užitočnosti o tom, komu sa umožní žiť, koho možno použiť ako výskumný materiál alebo koho možno histologicky použiť v genetickom inžinierstve, čo je v podstate priznaním práva nacisticky selektovať a diskriminovať človeka úzkou skupinu genetických inžinierov.

Ľudstvo stojí v treťom tisícročí „tvárou tvár objektívnemu sprisahaniu proti životu, do ktorého sú zaangažované aj medzinárodné inštitúcie<sup>16</sup>, politické, technologicko-priemyselné, ekonomické aj kultúrne zoskupenia, chcú získať totálnu kontrolu nad životom človeka prostredníctvom povinne implantovaných biočipov, používaním biometrických identifikačných osobných preukazov i pasov, elektronických zdravotných a bankových kariet.

Z tohto dôvodu sú prostredníctvom mediálnej kampane tieto snahy prezentované ako progres a nevyhnutnosť, pričom postoj úcty voči životu je zosmiešňovaný ako prekážka slobody a technologického pokroku<sup>17</sup>. Mnohé negatívne javy, namierené proti životu, ako štátny či náboženský terorizmus, sú používané ako zámienka pre zavádzanie nových obmedzení ľudskej slobody ako aj pre nové legislatívne normy, obmedzujúce slobodu pohybu a prejavu, čo sa môže v budúcnosti stať spôsobom ako umlčať pravdu alebo eliminovať človeka. Aby všetky tieto zákerné snahy boli úspešné, organizácie zaangažované v týchto programoch používajú stratégie, ktoré menia vedomie a zmýšľanie ľudí<sup>18</sup>, prostredníctvom tlače, audiovizuálnej i virtuálnej produkcie, ba dokonca kultúry všeobecne.

Tieto *signa temporis* sú jednoznačne výzvou k aktívnej angažovanosti v prospech života adresovanou každému ľudskému subjektu, čiže nikto nemôže zaujímať alibistický postoj zvráteného chápania slobody (Por. Gn 4, 10), vedúceho k pasivite a ľahostajnosti.

Poslanie ľudstva: chrániť život a slúžiť životu

Ľudstvo sa vo svojom poslaní služby životu a jeho ochrany stretáva z rozličnými bioetickými koncepciami, etickými kódexmi a etickými systémami, ktoré motivujú ku

<sup>11</sup> Por. Ján Pavol II. *Evangelium vitae*. 8.

<sup>12</sup> Por. M. Schooyans. *L'Enjeu politique de l'avortement*. Paris 1991 s. 32 a nasl.

<sup>13</sup> Por. A. Laun. *Fragen der Moraltheologie heute*. Wien 1992 s. 11 a nasl.

<sup>14</sup> Por. Ján Pavol II. *Evangelium vitae*. 12.

<sup>15</sup> Por. H. T. Engelhardt. *The Foundations of Bioethics*. New York – Oxford 1986 s. 82.

<sup>16</sup> Por. Ján Pavol II. *Evangelium vitae*. 17.

<sup>17</sup> Por. Ján Pavol II. *Evangelium vitae*. 17.

<sup>18</sup> Por. R. Whelan. *Choices in Childbearing*. London 1992 s.14.

konkrétne mravnému konaniu v tejto oblasti. Tieto oficiálne laické etické kódexy, obsahujúce často protikladné postoje v problematike úcty voči ľudskému životu<sup>19</sup>, sú vyjadrením veľkej plurality myslenia a svedectvom kontinuálnej zmeny v postoji človeka voči daru života. Z tohto dôvodu sú oficiálne dokumenty katolíckej cirkvi, vydané k tejto problematike, často považované za jeden z možných radikálnych názorov na problematiku úcty voči ľudskému životu. To je spôsobené i pluralistickou mentalitou človeka tretieho tisícročia ale predovšetkým násilným oddelením daru slobody od kritéria pravdy, čo priviedlo ľudstvo do priepasti nihilizmu.

Odhliadnuc od tejto skutočnosti, možno považovať všetky dokumenty, zaoberajúce sa problematikou vzťahu človeka k daru života, za istý spôsob vyjadrenia komplexného postoja celého ľudstva k tomuto morálne závažnému problému. Isteže, nie všetky vyjadrujú úprimné, slobodné a pravdivé postoje služby a bezpodmienečného rešpektovania daru života, ale sú svedectvom, že ľudstvo vo svojich moderných dejinách intenzívne prežívalo drámu života a smrti a zaujímalo v tomto problému istý postoj.

Nemožno však poprieť, že v mnohých medzinárodných dokumentoch, riešiacich problém postoja voči životu, oscilujú oficiálne vyjadrenia medzi prirodzenou túžbou človeka po pravde a úcte voči životu, s cieľom zachovať a realizovať dôstojnosť ľudskej osoby a túžbou relativizovať pravdu o človeku a o dare života, s cieľom postaviť človeka na absolútny piedestál moci, ktorou bude môcť ovládať všetkých a všetko.

Ale ak chce ľudstvo urobiť zadosť svojmu poslaniu úcty voči daru života nemôže svojvoľne oddeliť ľudskú slobodu od objektívnej plnosti pravdy o človeku, ktorá obsahuje okrem prirodzenej dimenzie i transcendentný aspekt reflexie problematiky. Ľudstvo musí prekonať postoj odmietnutia Boha pretože sa automaticky nachádza v stave beznádejnej konečnosti dočasnej ľudskej existencie, v ktorej ľudský život tragicky stráca zmysel.

Táto ničota, založená na vzbure proti konečnosti<sup>20</sup>, v postmodernej dobe spôsobuje pohrdanie životom do takej miery, že rešpekt a úcta voči nemu sa stala dramatickým zápasom tretieho tisícročia, ba viac: je fundamentálnym poslaním celého ľudstva bez rozdielu rasy, viery, svetonázorového presvedčenia, nacionálnej príslušnosti či sociálno-ekonomického statusu každého ľudského subjektu.

Rešpektujúc slobodu svedomia, náboženskú slobodu a slobodu náboženstva každého človeka, možno s istým nadhľadom pochopiť odmietavé stanovisko tých, ktorí neuznávajú religióznu, presnejšie teologickú argumentáciu v danej problematike. Je však nevyhnutné upozorniť, že z objektívneho hľadiska je tento odmietavý postoj redukcionistický, pričom často je intencionálne spojený s neprirodzenou túžbou človeka absolutizovať seba samého.

To znamená, že človek (ľudstvo, prinajmenšom jeho časť) popiera esenciálnu podstatu vlastného bytia, ako duchovnotelesnej jednoty zameranej na transcendentno, lebo redukuje finalitu svojej existencie na dočasný rozmer a tým sa odkláňa od svojho definitívneho cieľa, ktorým je Stvoriteľ.

Fundamentálnym východiskom pre realizáciu poslania chrániť dar života je biblický imperatív: Nezabiješ! (Por. Ex 20, 13; Dt 5,17; Mt 19, 18); pričom má absolútny charakter záväzný pre celé ľudstvo. V praxi to znamená, že „ľudský život je posvätný, pretože od

<sup>19</sup> Medzi najznámejšie patria Hipokratova prísaha, Majmodidesov kódex, Ženevská deklarácia práv dieťaťa z roku 1924, Ženevská deklarácia z roku 1948, Medzinárodný kódex medicínskej etiky z roku 1949, Deklarácia OSN o právach dieťaťa z roku 1959, Helsinská deklarácia z roku 1964, Deklarácia zo Sydney z roku 1968, Deklarácia z Oslo z roku 1970, Deklarácia OSN o právach mentálne postihnutých z roku 1971, Tokijská deklarácia z roku 1975, Deklarácia OSN o právach nesvojprávnych osôb z roku 1975, Lisabonská deklarácia z roku 1981, Moslimský kódex medicínskej etiky z roku 1985, Deklarácia o eutanázii z Madridu z roku 1987, Deklarácia životnom prostredí z Viedne z roku 1988, aktualizácia Helsinskej deklarácie v Honkongu z roku 1989, Deklarácia z Rancho Mirage (Kalifornia, USA) z roku 1990. Por. tretiu kapitolu publikácie: H. P. Dunn. *Ethics for Doctors, Nurses and Patients*. New York 1994.

<sup>20</sup> Por. M.- Schooyans. *La dérive totalitaire du libéralisme*. Paris 1991 s. 139 – 141.

svojho počiatku je nositeľom stvoriteľskej činnosti Boha a zostáva navždy v osobitnom vzťahu k Stvoriteľovi, svojmu jedinému cieľu. Iba Boh je Pán života od jeho počiatku až po jeho koniec: nikto, za žiadnych okolností nemôže si nárokovať právo priamo zničiť nevinnú ľudskú bytosť<sup>21</sup> a teda nikto a nič, ani žiadna autorita nemôže nanútiť ani dovoliť zabitie nevinnej ľudskej bytosti<sup>22</sup>.

Uvedomuje si dnešné ľudstvo, že pre akéhokoľvek človeka či skupinu nejestvuje žiadna výnimka či privilegium ohľadne nemeniteľného prirodzeného zákona, majúceho univerzálnu platnosť pre všetkých v minulosti, prítomnosti i budúcnosti?<sup>23</sup> Ani v treťom milénií nemožno teda akceptovať žiadne politické ambície, mocenské a ekonomické či iné (vraj humánne) dôvody na rozhodnutia, v dôsledku ktorých budú pozbavení života nevinní jednotlivci či skupiny obyvateľov kdekokoľvek na tejto planete.

Práve z dôvodu nekompromisného a jednoznačného postoja Magistéria cirkvi, prezentujúceho učenie, že akýkoľvek vznešený cieľ a akékoľvek okolnosti nemôžu ospravedlniť skutok, ktorý je sám o sebe a sám v sebe zlý kvôli svojmu predmetu<sup>24</sup>, je možné reflektovať i v treťom tisícročí primitívne obvinenia kresťanov z boja proti progresu, obmedzovania slobody, obmedzenosti či konzervatívneho tradicionalizmu.

Iba nekompromisná dôslednosť ľudstva v etickej dimenzii dokáže zabrániť tomu, aby v súčasnosti či budúcnosti akákoľvek moc vyseletovala určitú kategóriu ľudí, ako jedincov ktorých život nemá hodnotu, pričom ich bude automaticky eliminovať, vedomá si svojej beztretnosti. Poslanie ľudstva chrániť život implicitne obsahuje dramatický zápas s mocou, ktorá postupne realizuje rafinovaný sociálno-inžiniersky program, zacielený na vedecké naplánovanie likvidácie potencionálnych protivníkov kdekokoľvek na zemi. V poslaní sa ľudstvo musí koncentrovať na ohlasovanie pravdy, že slobodný život je možný len ak sa rešpektuje právo na život každého ľudského subjektu, čiže opäť objaviť vznešenosť mystéria, ktorým je sám človek.

Z tohto dôvodu je prioritným obsahom poslania ochrany života, pred ktorým ľudstvo stojí v treťom milénií, prinavrátanie presvedčenia o ľudskej dôstojnosti prináležiacej každému človekovi<sup>25</sup> ako aj o jej nedotknuteľnosti vrátane ľudského života. Akákoľvek angažovanosť v prospech života sa odvíja od fundamentálneho rešpektu voči vznešenej dôstojnosti ľudského subjektu, ktorá je zakotvená v ľudskej prirodzenosti, obsahujúcej tajomnú pečať a obraz Stvoriteľa. Teológia stvorenia poukazuje na skutočnosť, že dar života je vždy dobrom<sup>26</sup> a človek je vo svojej prirodzenosti konštituovaný tak, aby objektívne dobro bolo jeho autentickým cieľom.

V rámci sociálneho a špecificky dialogálneho aspektu ľudskej existencie, možno dosiahnuť pozitívne výsledky „iba budovaním spoločnosti, ktorá, napriek obetiam a ťažkostiam, rešpektuje ľudský život vo všetkých jeho formách, propaguje rodinu ako miesto vzájomnej lásky a rastu osoby, hľadá spoločné dobro a je pozorná na potreby najslabších, možno zabezpečiť budúcnosť na pevných základoch a blahodárnu pre všetkých“<sup>27</sup>. Pápež tak opätovne potvrdzuje, že človek je hlavnou cestou cirkvi, ktorú určil Kristus<sup>28</sup>, čiže kresťania zaangažovaní v službe a ochrane života sú v službe človekovi, za ktorého majú zodpovednosť<sup>29</sup>.

<sup>21</sup> Por. Kongregácia pre náuku viery. *Instructio Donum vitae*. úvod, 5.

<sup>22</sup> Por. Kongregácia pre náuku viery. Deklarácia *Iura et bona*. II. AAS 72 1980 s. 546.

<sup>23</sup> Por. Ján Pavol II. *Veritatis splendor*. 53.

<sup>24</sup> Por. Ján Pavol II. *Reconciliatio et paenitentia*. 17.

<sup>25</sup> Por. E. Sgreccia. *Manuale di bioetica I. Fondamenti ed etica biomedica*. Milano 1986 s. 77.

<sup>26</sup> Por. Ján Pavol II. *Evangelium vitae*. 34.

<sup>27</sup> Por. Ján Pavol II. *Cerimonia di benvenuto all'aeroporto internazionale di Bratislava*, discorso di Giovanni Paolo II., Giovedì, 11 settembre 2003 nr. 3.

<sup>28</sup> Por. Ján Pavol II. *Redemptor hominis*. 14.

<sup>29</sup> Por. Ján Pavol II. *Centesimus annus*. 53.

Čiže ak chce ľudstvo autenticky slúžiť životu musí prekonať kultúru smrti spolu so všetkými jej prejavmi, hoci mnohé z nich tak na prvý pohľad ani nevyzerajú. Služba životu a jeho ochrana je neoddeliteľne spätá s rešpektovaním fundamentálnych etických kategórií ako láska realizovaná v spravodlivosti a sloboda skrze pravdu v personalistickom kontexte transcendentna.

Tieto kategórie sa majú zodpovedne aplikovať vo všetkých sférach ľudskej existencie, niet dôvodu na výnimky, alibistické či dvojitvorne postoje diplomaticky ospravedlňované výberom menšieho zla, lebo žiaden ľudský subjekt nejestvuje len pre seba, musí dynamicky nadviazať a rozvíjať vzťah s inými ľuďmi a s Bohom, čiže jeho mravné konanie obsahuje sociálny aspekt. Nemožno na jednej strane zasadzovať sa za zákaz interrupcií či klonovania a na druhej strane vedome či nevedome vyjadrovať (volebnú či hlasovaciú) podporu sociálnym a ekonomickým trendom alebo reformám, ktoré sú vo svojej podstate jednoznačne aj keď mierne hypokriticky namierené proti ľudskej dôstojnosti a životu, aj keď sú akokoľvek rafinované.

Je bytostne dôležité, aby ľudstvo stojace v treťom miléniu tvárou v tvár kultúre smrti, konečne dokázalo v duchu evanjelia života odmietnuť nekrofilné symptómy zla, a tak zodpovedne začalo s námahou budovať civilizáciu života a lásky. Teologicko-antropologická koncepcia prezentuje jedinečnú schopnosť človeka uvedomiť si svoje jestvovanie, slobodne a zodpovedne určovať svoj život v súlade so svojou prirodzenosťou, spoznať hodnotu vlastnej osoby a života skrze dar lásky, ale predovšetkým skrze bytostný postoj viery<sup>30</sup>.

Poslanie ľudstva chrániť život obsahuje integrálne spojenie fyzickej i duchovnej dimenzie života v jedno, čiže je potrebné rešpektovať život a chrániť ho pred útokmi v jeho fyzickej dimenzii ale predovšetkým v duchovnej dimenzii. Ekológia ľudského života sa v personalistickom vyjadrení koncentruje na integrálny duchovný i religiózny rozmer rozvoja ľudskej osoby. Vlastne zacielením na túto dimenziu rešpektovania daru života sa ľudstvo dostáva k jadrú problému, lebo ak človek alienuje duchovnú dimenziu daru života niet ďaleko k fyzickej alienácii ľudského života, ba vlastne ona už začala.

V treťom miléniu sa úcta voči životu začína rešpektovaním práva na integrálny duchovný rozvoj života, akcentujúc v ňom morálny a religiózny aspekt v ich rozdielnosti, ale i vo vzájomnej imanentnej väzbe. Ľudstvo nemôže vo svojom poslaní postupovať redukcionisticky a zúžiť zorný uhol angažovanosti za život len na fyzický rozmer života, lebo tým poprie všetko to originálne a transcendentné, čo človeka konštitutívne robí svätou, nedotknuteľnou, dôstojnou a vznešenou ľudskou osobou, v ktorej sa zrkadlí jas tváre Boha.

V tomto poslaní, zameranom na ochranu života, je určujúcou paradigmou je inkarnácia osobného *Logos*, čiže Krista vyhlasujúceho o sebe: „Ja som cesta pravda a život“ (Por. Jn 14, 6), naznačujúc tak bytostný význam svojho osobného príkladu a posolstva pre celé ľudstvo.

**IN: FOLIA UNIVERSITATIS TYRNAVIENSIS Vol 10. TRNAVA 2003, s.162 –167.  
ISBN 80-89104-44-4**

---

<sup>30</sup> Por. H. Rotter. *Důstojnost lidského života*. Vyšehrad – Praha 1999 s. 24 – 27.